

Przedmowa	9
Objaśnienia	10
WIEK XX. CZĘŚĆ II: PO ROKU 1956	11

1. Literatura utraconych ojczyzn .....

Utracone ojczyzny w literaturze emigracyjnej i krajowej – Przemieszczenia ludności w latach 1944–1949 (mapka) – Zagrożona tożsamość narodu i mit Kresów – Idealizacja i pamięć – Dramat samotności i wydziedziczenia – Odziedziczona nostalgia (Paweł Huelle) – Wojenne migracje (Niemcy i Günter Grass)

Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy

Jan Lechoń, „ <i>Bzy w Pensylwanii</i> ”	14
<i>To, w co tak trudno nam uwierzyć</i>	15
▶ Przypomnienie lektury z gimnazjum: Wiersze Kazimierza Wierzyńskiego	15
Kazimierz Wierzyński, <i>Kufer</i>	16
Tadeusz Konwicki, <i>Kronika wypadków miłosnych</i> (fragment)	17
▶ <i>Dolina Issy</i> , film w reż. Tadeusza Konwickiego. Oglądamy i interpretujemy	21
▶ Henryk Waniek, plakat filmowy <i>Dolina Issy</i>	21
Józef Mackiewicz, <i>Droga donikąd</i> (fragmenty)	22
Günter Grass, * <i>Błaszany bębenek</i> (fragment)	25
Czesław Miłosz, * <i>O wygnaniu</i> (fragment)	26
* Język a rzeczywistość. Językowy obraz świata	29
Problemy do powtórzeń	35

2. Literatura i egzystencja .....

Sens życia po katastrofie – Filozofia egzystencjalna Sartre’a – „Zwycięstwo absurda” według Camusa – Absurd – Śmierć i współczucie – Choroba jako metafora – Egzystencjalizm w kinie – Polska poezja nurtu egzystencjalnego

▶ Alberto Giacometti, <i>Idący człowiek</i> . Oglądamy i interpretujemy	36
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Albert Camus, <i>Dżuma</i> – Przewodnik po lekturze	39
<i>Dżuma</i> (fragmenty)	40
Gustaw Herling-Grudziński, * <i>Pietà dell’Isola</i> (fragmenty)	44
Tadeusz Różewicz, <i>W środku życia</i>	47
<i>Drewno</i>	49
<i>Spadanie, czyli o elementach wertykalnych i horyzontalnych w życiu człowieka</i> <i>współczesnego</i> (fragmenty)	50
Ewa Lipska, * <i>Testament</i>	53
* <i>Tu pracuję</i>	54
Stanisław Grochowiak, * <i>Płonąca żyrafa</i>	54
Wisława Szymborska, <i>Obmyślam świat</i>	56
* * * [<i>Nicość przenicowała się także i dla mnie</i>]	58
<i>Utopia</i>	59

Komentarz	
Stanisław Balbus, [Poetycki warsztat Szymborskiej]	60
Aby było wiadomo, o co chodzi. Jak zbudować tekst spójny	62
Problemy do powtórzeń	67
3. Dramat i teatr groteski	68
Najwybitniejsi polscy przedstawiciele – Cechy dramatu groteskowego – Egzysten- cjalny paraliż bohatera <i>Kartoteki</i> – Groteskowy model społeczeństwa w <i>Tangu</i> Mrożka – Teatr absurdu	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Tadeusz Różewicz, <i>Kartoteka</i> – Przewodnik po lekturze	70
<i>Kartoteka</i> (fragment)	70
Sławomir Mrożek, <i>Tango</i> – Przewodnik po lekturze	73
<i>Tango</i> (fragment)	74
▶ Andrzej Pągowski, plakat teatralny <i>Tango</i> . Oglądamy i interpretujemy	80
▶ <i>Zezowate szczęście</i> , film w reż. Andrzeja Munka. Oglądamy i interpretujemy	81
Komentarz	
Tadeusz Nyczek, [„Tango” Sławomira Mrożka – sztuka polska i uniwersalna]	82
Problemy do powtórzeń	84
4. Więcej niż sztuka. Białoszewski i duch eksperymentu	85
Neoawangarda – Eksperyment twórczy i aktywny odbiór – Zapis eksperymentu: Opalka i czas – Nowe tworzywo sztuki – Nowe formy sztuki – Miron Białoszewski – Poeta „osobny” – Nierozdzielność sztuki i życia – Język poezji Białoszewskiego – Poezja lingwistyczna – Tradycja jako inspiracja – Teatr Osobny	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Miron Białoszewski, <i>Szare eminencje zachwytu</i>	89
<i>Sprawdzone sobą</i>	90
<i>Obierzyny (2)</i>	91
<i>wywód jestem</i>	92
<i>namuzowywanie</i>	92
<i>Ja stróż latarnik nadaję z mrówkowca</i>	94
[<i>ŚMIERĆ tak uzwyczajnia</i>]	94
Komentarz	
Janusz Sławiński, <i>Białoszewski: być sobie jednym</i> (fragment)	95
Problemy do powtórzeń	97
5. Poezja, która ocala. Powojenny klasycyzm	98
Kim są klasycy – Żywa tradycja – Odpowiedź na zagrożenia współczesności (Eliot i Mandelstam) – Wielki Kod – Ogród tradycji i cmentarz nowoczesności – Miłosz i Herbert	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Leopold Staff, <i>Problemy</i>	100
<i>Wiosna</i>	101
Czesław Miłosz, <i>Campo di Fiori</i>	101
<i>Świat (poema naiwne): Wiara, Nadzieja, Miłość</i>	103
<i>St. Ign. Witkiewicz</i>	105

<i>Przedmieście</i>	106
▶ Przykładowa interpretacja: „Przedmieście” Czesława Miłosza	107
<i>Który skrzywdziłeś</i>	108
<i>Zakłęcie</i>	108
Zbigniew Herbert, <i>Tamaryszek</i>	110
<i>Apollo i Marsjasz</i>	111
<i>Powrót prokonsula</i>	113
<i>Przesłanie Pana Cogito</i>	114
<i>Potęga smaku</i>	116
Adam Zagajewski, <i>Lawa</i>	118
Julia Hartwig, * <i>Potrzeba</i>	119
Jarosław Marek Rymkiewicz, * <i>Jakie światło</i>	120

Komentarz

Zygmunt Kubiak, <i>Pożegnanie dzieciństwa</i> (fragment)	121
--	-----

Problemy do powtórzeń	123
------------------------------------	-----

6. Duch oporu i zmiany .....

Kalendarium wydarzeń politycznych – Nasza mała stabilizacja – Poeci Nowej Fali – Przeciwno kłamstwu nowomowy – Kino moralnego niepokoju – Poezja jako forma protestu – Poza cenzurą – Drugi obieg wydawniczy – Poezja stanu wojennego

Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy

Stanisław Barańczak, <i>Spójrzmy prawdzie w oczy</i>	127
<i>Wypełnić czytelnym piśmem</i>	128
<i>Garden party</i>	129
Jan Polkowski, * <i>Tak, jestem obcy</i>	130
Jan Paweł II, Homilia wygłoszona na Placu Zwycięstwa w Warszawie 2 czerwca 1979 (fragmenty)	131

▶ <i>Ucieczka z kina „Wolność”</i> , film w reż. Wojciecha Marczewskiego. Oglądamy i interpretujemy ..	135
--	-----

Komentarz

Jerzy Kwiatkowski, <i>Słowo Barańczaka</i> (fragment)	136
---	-----

Jak mówić o tym, że coś jest dobre lub złe. Język wartości, wartości w języku	138
--	-----

Problemy do powtórzeń	144
------------------------------------	-----

7. Przygoda z wolnością .....

Pokolenie „bruLionu” – Antyromantyczni szydercy – Samotność artysty – Kultura alternatywna – Rok 1989 – Literatura kobiet – Inicjacje i wtajemniczenia w nowej prozie – Małe narracje – Postmodernizm po polsku – Filozofia i estetyka postmodernizmu – Proza światowa: Cortázar, Márquez, Heller, Vonnegut, Eco

Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy

Marcin Świetlicki, * <i>Dla Jana Polkowskiego</i>	150
Miłosz Biedrzycki, * <i>Akslop</i>	151
Jacek Podsiadło, * <i>Don't leave me</i>	152
Paweł Huelle, * <i>Weiser Dawidek</i> (fragment)	153
Andrzej Stasiuk, * <i>Ptaki</i> (fragment)	154

▶ Andy Warhol, <i>Dyptyk Marilyn</i> . Oglądamy i interpretujemy	156
--	-----

Jak piszemy na blogach, czatach i forach. Język polski w internecie	157
--	-----

Problemy do powtórzeń	163
------------------------------------	-----

8. Na progu XXI wieku. Literatura bez granic	164
Reportaż – Trzy szkoły reportażu – Poetyka reportażu – Pisarstwo inspirowane reportażem – Konflikt Wschodu i Zachodu – Otwarte granice pamięci	
Teksty. Wskazówki do analizy i interpretacji. Czytamy i interpretujemy	
Ryszard Kapuściński, <i>Podróż z Herodotem</i> (fragmenty)	165
Andrzej Stasiuk, * <i>Jadąc do Babadag</i> (fragmenty)	172
Mariusz Wilk, * <i>Wołoka</i> (fragmenty)	177
Janusz Krasiński, * <i>Twarzą do ściany</i> (fragment)	181
Hejterzy zastąpiali trendsetterkę... Najnowsze zjawiska w języku polskim	184
▶ Przypomnienie wiadomości z gimnazjum: Elementarz słowotwórstwa	185
Problemy do powtórzeń	192
Sprawdź się w pisaniu. Zestaw zadań i wskazówek	193
Pisemna wypowiedź argumentacyjna	193
Interpretacja porównawcza	197
Po co uczyliśmy się języka polskiego. Świadomość językowa	201
Typy błędów językowych	203
Lektury dla ciekawych	207
Indeks rzeczowy	209
Indeks osób i utworów	211